

سرشناسه: حیدری، اشرف (بحرینی)، ۱۳۲۶-

عنوان و نام پدیدآور: رخدادهای مهم تاریخ پرستاری و مامایی / پژوهش و نگارش اشرف حیدری، کیاوش بحرینی، نکاوش بحرینی؛ ویراستار صدیقه (فرح) مشهدیان.

مشخصات نشر: تهران: میرشیدا، ۱۳۸۸.

مشخصات ظاهری: ۲۴۸ ص: مصور، عکس.

شابک: ۷۹۰۰۰ ریال: ۶-۱۷-۵۲۵۰-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: پرستاری- تاریخ

موضوع: مامایی- تاریخ

موضوع: پرستاری- ایران- تاریخ

شناسه افزوده: بحرینی، کیاوش

شناسه افزوده: بحرینی، نکاوش ۱۳۵۸

رده بندی کنگره: ۱۳۸۷ ۳۷۸٫۳/RT۴۱

رده بندی دیویی: ۶۱۰/۷۳

شماره کتابشناسی ملی: ۱۶۰۶۰۲۴

انتشارات میرشیدا

نام کتاب: رخدادهای مهم تاریخ پرستاری- مامایی

پژوهش و نگارش: دکتر سیده اشرف حیدری، دکتر کیاوش بحرینی، نکاوش بحرینی

ویراستار: صدیقه (فرح) مشهدیان

ناشر: انتشارات میرشیدا

حروفچین و صفحه آرا: ظهیری ۶۶۹۵۱۳۶۲

چاپ: اسپید چاپ اول ۱۳۸۸

بهاء: ۷۹۰۰۰ ریال

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۶-۱۷-۵۲۵۰-۶۰۰-۹۷۸

حق چاپ برای نویسنده و ناشر محفوظ است (هرگونه برداشت و کپی پیگرد قانونی دارد).

فهرست

پیش‌گفتار.....

● فصل اول: پرستاری در دوران باستان

طب اولیه یا ابتدایی ۱۳، از قدیمی‌ترین روزگاران تا مرگ اسکندر ۱۴، مصر ۱۵، بابلیان و آشوریان ۱۶، عبرانیان (یهودیان) ۱۹، هند باستان (شبه قاره هند) ۲۰، چین باستان ۲۱، یونان ۲۲، روم ۲۳، ایران باستان ۲۵، تأسیس جندی شاپور ۲۶، ایران پس از اسلام ۲۷.

● فصل دوم: پرستاری در دوران مسیحیت

پرستاری در میان مسیحیان قدیم ۲۹، دیاکنس‌ها (خادمه‌ها) ۲۹، وضعیت پزشکی و پرستاری ۳۰، بیمارستان‌های دوران اول مسیحیت ۳۱، بیمارستان و پرستاری در قرون وسطی ۳۱، سنت جان اورشلیم ۳۲، پرستاری در اروپا ۳۴، احتیاج به بیمارستان ۳۴، جنگ‌های صلیبی ۳۵، بیمارستان‌های قدیمی اروپا ۳۶، دوران تئاریک پرستاری و تحولات مذهبی در قرون وسطی ۳۷، از دوران تجدید حیات علمی تا پایان قرن هجدهم ۳۸، انگلستان ۳۸، فرانسه ۳۸، اسپانیا ۳۹، برادران رحمت ۴۰، هندوفیلیپین ۴۰، ایتالیا ۴۰، سنت ونسان دوپال ۴۰، بیمارستان‌های قرن هجدهم ۴۱، دوره جهل و خطا ۴۱، خدمتکاران مسئول پرستاری از بیماران شدند. ۴۲

● فصل سوم: اقدامات شخصیت‌ها و گروه‌های مختلف

تودور فیلدیز ۴۳، البرایت فرای ۴۴، گروه سنت جان ۴۵، کنتس گاسپارین ۴۵، عوامل مؤثر در پیشرفت وضع پرستاری ۴۶، ثبت اشتغال به کار پرستاری Nursing ۴۶، پرستاری بهداشت همگانی ۴۷، فلورانس نایتینگل ۴۷، استقلال شغلی ۴۸، سیدنی هریوت ۴۹، زن دوران ۵۰، پرستار زن در ارتش انگلیس ۵۰، تهدید به استعفا ۵۱، مسائل اجتماعی ۵۱، بالاکلاوا ۵۲، پایان جنگ ۵۳، انزوا ۵۳، آموزشگاه پرستاری فلورانس نایتینگل ۵۴، اولین مدیره پرستاری ۵۵، آثار جاویدان فلورانس ۵۷.

● فصل چهارم: پرستاری در ایالات متحده آمریکا

کلارا بارتون ۶۲، دوروتیا لیند دیکی ۶۳.

● فصل پنجم: پرستاری در صدر اسلام

آشنایی با امور اجتماعی و الهی بانوان برجسته اسلام در رابطه با کار پرستاری ۶۶، زنان بزرگوار در صدر اسلام ۷۰، اهمیت و ارزش پرستار ۷۳، علت نام‌گذاری سال‌روز تولد حضرت زینب کبری به عنوان روز پرستار ۷۳، نقش زنان در نهضت عاشورا ۷۴، نقش مستقیم و غیرمستقیم زنان در نهضت عاشورا ۷۴، نقش حضور زنان در تداوم نهضت عاشورا ۷۵، مراحل نقش مستقیم زنان ۷۶، الف) مرحله‌ی قبل از شهادت امام حسین (ع) ۷۶، نمونه‌هایی از جلوه‌های زیبایی فداکاری زنان ۷۷، مرحله‌ی بعد از شهادت امام حسین (ع) ۸۲، زینب کبری (س) قهرمان خستگی‌ناپذیر کربلا: ۸۲، قرآینی که بر حمل اسرار ولایت توسط زینب (س) دلالت می‌کند ۸۳، فرازهایی از مواضع زینبی در نهضت حسینی ۸۴، خاتمه ۸۶.

● فصل ششم: پرستاری در سازمان‌ها و تشکیلات بین‌المللی شورای بین‌المللی پرستاران

سازمان صلیب سرخ بین‌المللی ۹۰، سازمان و تشکیلات ۹۲، اصول اساسی صلیب سرخ و هلال احمر ۹۳، مقررات حاکم بر رفتار دولت‌ها در زمان درگیری و اغتشاش‌های داخلی و بین‌المللی ۹۴، قراردادهای چهارگانه ژنو ۹۵، پروتکل‌های الحاقی ۹۵، تشکیلات صلیب سرخ بین‌المللی ۹۵، اهداف جمعیت‌های ملی ۹۶، شرایط به رسمیت شناخته شدن یک جمعیت ۹۶، شرایط به رسمیت شناخته شدن توسط کمیته بین‌المللی

صلیب سرخ ۹۶، نقش اساسی کمنه بین‌المللی صلیب سرخ ۹۷، جمعیت شسیر و خورشید سرخ ایران ۹۷، شرح هریک از وظایف چهارگانه ۹۸، صلیب سرخ جوانان ۹۹، جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران ۹۹، سازمان بهداشت جهانی ۱۰۳، تشکیلات سازمان بهداشت جهانی ۱۰۳.

● فصل هفتم: پرستاری نوین در ایران

آموزشگاه‌های پرستاری ۱۰۶، آموزشگاه‌های پرستاری دولتی ۱۰۷، پزشکیاری و مامایی ۱۰۸، آموزش و تشکیلات پرستاری امروزه در ایران ۱۰۹، عوامل و اقداماتی که در پیشرفت امور پرستاری و به خصوص در آموزش پرستاری مؤثر بوده‌اند ۱۱۲، بیماری ۱۱۴، انجمن پرستاران ایران ۱۱۴، قطع‌نامه ۱۱۵، نحوه‌ی ارایه خدمات پرستاری ۱۱۶، تاریخچه‌ی آموزش مامایی در ایران ۱۱۷.

● فصل هشتم: پرستاری در انقلاب اسلامی ایران

تحولات پرستاری بعد از انقلاب ۱۱۹، انجمن اسلامی پرستاران ایران ۱۲۲، هدف ۱۲۲، تشکیلات انجمن اسلامی پرستاران ایران ۱۲۳، پیدایش شاخه پرستاری ستاد انقلاب فرهنگی ۱۲۵، فعالیت‌های شاخه پرستاری ۱۲۶، نظام آموزش پرستاری بعد از انقلاب فرهنگی ۱۲۸، به سوی نظام پرستاری ۱۲۹، روند پی‌گیری نظام پرستاری ۱۳۰، پرستاری در سالی که گذشت ۱۳۲، انجمن پرستاری در سالی که گذشت! ۱۳۴، بررسی آیین‌نامه اجرایی انتخابات سازمان نظام پرستاری جمهوری اسلامی ایران ۱۳۵، قطع‌نامه مجمع اسلامی بانوان به مناسبت روز پرستار و ولادت حضرت زینب(س) ۱۳۶، مهم‌ترین و عمده‌ترین مشکل پرستاری عدم شناخت تصمیم‌گیرندگان از این حرفه است ۱۳۷، پرستار سمبلی است از ایشار و فداکاری هنوز در جایگاه واقعی خود قرار نگرفته است ۱۳۸، تصویب نظام پرستاری ۱۳۹، قانون نظام پرستاری جمهوری اسلامی ایران ۱۴۱، فصل اول - کلیات ۱۴۱، فصل دوم - وظایف سازمان نظام پرستاری ایران ۱۴۲، فصل سوم - تشکیلات ۱۴۲، فصل چهارم - عضویت و انتخابات ۱۴۵، فصل پنجم - موارد متفرقه ۱۴۷، نظام پرستاری از آغاز تاکنون ۱۴۸، نظام پرستاری ایران رشد یا نزول ۱۵۰، اخبار ویژه نظام ۱۵۷، پایگاه‌های ارایه خدمات پرستاری به مردم برپا شد ۱۶۲، برگزاری اولین انتخابات سازمان نظام پرستاری ۱۶۴، احزاب مختلف پرستاری جهت برگزاری انتخابات متحد می‌شوند. ۱۶۵، گزارش ویژه از روز انتخابات نظام پرستاری ۱۶۵، انتخابات

● فصل نهم: تربیت نیروهای ضربتی و نقش زنان و فعالیت نیروهای پرستاری در جنگ تحمیلی عراق علیه ایران

سابقه تاریخی حضور زنان در جنگ‌های صدر اسلام ۱۶۹، نقش مستقیم و حضور زنان در جنگ‌های صدر اسلام ۱۶۹، مشارکت زنان فداکار در امداد و پشتیبانی‌های جنگ‌های صدر اسلام ۱۷۲، حضور و مشارکت زنان متعهد ایران اسلامی در هشت سال دفاع مقدس ۱۷۴، حضور مستقیم خواهران در جبهه‌های نبرد خرمشهر ۱۷۵، مشارکت مستقیم زنان در جبهه‌ها و محورهای نبرد شهر آبادان ۱۷۶، حضور گسترده خواهران اهوازی در امور امداد و پشتیبانی جبهه و جنگ جنوب ۱۷۷، نمونه‌هایی از حضور و مشارکت زنان متعهد و غیرتمند سوسنگرد و هویزه در مقابله با تهاجم دشمن ۱۷۹، نتیجه ۱۸۰، نقش زنان مسلمان در تشویق و تهییج دلاورمردان جنگ ۱۸۱، نقش نظامی زنان در دفاع مقدس ۱۸۱، نقش زنان در تدارکات ۱۸۲، فعالیت نیروهای پرستاری در جنگ تحمیلی عراق علیه ایران ۱۸۳، کمک‌های اولیه ۱۸۳، ستاد رسیدگی به وضع مصدومین و مجروحین ۱۸۳، ستاد مجروحین و مصدومین جنگ ۱۸۵، تربیت نیروهای ضربتی ۱۸۸، هدف از آموزش نیروی ضربتی ۱۸۸، وزارت بهداری ۱۸۸، برنامه آموزش ۱۸۸، محل خدمت ۱۸۸، هلال احمر ۱۸۹، ارتش جمهوری اسلامی ایران ۱۸۹، سپاه پاسداران ۱۸۹، دانشگاه‌ها ۱۸۹، انجمن اسلامی پرستاری ۱۸۹، نقش امدادگران ۱۸۹، فعالیت نیروی پرستار در رابطه با جنگ تحمیلی ۱۸۹، زمینه فعالیت‌ها ۱۹۰.

● فصل دهم: پرستاری در جهان

پرستاری در آمریکا ۱۹۱، پرستاری در انگلستان ۱۹۳، پرستاری در کانادا ۱۹۷، پرستاری در استرالیا ۲۰۲، پرستاری در عربستان ۲۰۶، پرستاری در چین ۲۰۹، پرستاری در آلمان ۲۱۱، پرستاری در امارات متحده عربی ۲۱۳، پرستاری در کره جنوبی ۲۱۴.

● فصل یازدهم: پرستاری پرواز

سازه‌های هوایی با بال متحرک (هلیکوپتر) ۲۱۷، سازه هوایی با بال ثابت (هواپیما) ۲۱۸، تاریخچه

۲۱۹. ارزیابی اولیه و تدابیر ویژه ۲۲۰. پرستاری نظامی چرا و چگونه بنیاد نهاده شد؟ ۲۲۲.

● فصل دوازدهم: اخلاق در پرستاری

پرستاری و جنبه‌های اخلاقی ۲۲۵. «اخلاق» و ابعاد اجتماعی - انسانی پرستاری ۲۲۷. صفات اخلاقی

پرستاری در جامعه اسلامی ۲۳۰.

منابع و مأخذ ۲۳۵.

پیش‌گفتار

دانشمندانی که در تاریخ، اندیشه و پژوهش کرده‌اند، هر یک از زاویه‌ای خاص به آن نگریسته، درباره‌ی فواید و ضرورت مطالعه‌اش سخن گفته‌اند. در آثار این پژوهشگران اموری مانند پندگیری و عبرت‌آموزی آشنایی با چگونگی زندگی پیشینیان و اصلاح مسیر آینده، بخشی از فواید تاریخ شمرده شده است. در مقابل، افرادی نیز ملال‌انگیزی بازگویی حوادث تکراری یا تصادفی غیر متعلق به زمان حاضر و... را دلیل ناسردمند بودن تاریخ دانسته‌اند.

تاریخ یک علم است و سود و زیانش، همانند علوم دیگر به نوع بهره‌گیری از آن باز می‌گردد. اگر تاریخ را مجموعه‌ی از اطلاعات بسته و ثابت و تاریخ‌دان را چون راهنمایان آثار باستانی که همواره واژگانی تکراری بر زبان می‌رانند انگاریم، به طور طبیعی جز پاره‌ای اطلاعات ره‌آوردی نخواهد داشت.

در مقابل اگر آن را آینه‌ی تمام‌نمای زندگی بشر به شمار آوریم و کنش و واکنش‌های ثبت شده در آن را آزمون و خطای زندگی آدمی بدانیم، جست و جو در این اقیانوس بی‌کران، ما را به گوه‌رهایی می‌رساند که راه پرفراز و نشیب آینده را روشن می‌کند و تجربه‌ی گذشتگان را ره‌توشه‌ی انسان می‌سازد.

از این رو مطالعه‌ی تاریخ به طور عام و تاریخ پرستاری و مامایی به طور خاص برای همگان به ویژه پرستارها و ماماها آینده‌ساز این حرفه‌ی مقدس ضرورت دارد.

آنچه پیش رو دارید، کتاب تاریخ و تحولات پرستاری و مامایی است که پس از بررسی‌ها، پیشنهادها و در انتظار بودن تصویب نظام پرستاری جمهوری اسلامی ایران همراه با ۳۵ سال تجربه پرستاری و همگام با پرستارها و ماماها در نظام آموزشی - درمانی و بهداشتی نگاشته شده است امید است پرستارها و ماماها با علم و آگاهی و بینش به حرفه‌ی پرستاری - مامایی این راه پرفراز و نشیب را همواره پی‌گیری نمایند و در پایان برای قداست حرفه‌ی پرستاری - مامایی تلاش بی‌وقفه‌ای نمایند چرا که نگارش این کتاب سی‌سال طول کشیده است.